

Wiersze-partytury jako wyzwanie dla literaturoznawstwa: recepcja – reminiscencje – rewizje teoretycznoliterackie (na materiale polskiej poezji 1945-2010)

1. Cel prowadzonych badań/hipoteza badawcza

Celem projektu jest przedstawienie propozycji rozstrzygnięć istotnych problemów teoretycznoliterackich, uwidaczniających się w analizie wierszy-partytur, czyli takich tekstów poetyckich, których interpretacja wymaga odniesienia do idei partytury bądź któregoś z jej typów. Cel ten konkretyzuje się w trzech zadaniach badawczych, spośród których ostatnie ma charakter nadrzędny: 1) zdefiniowanie wyznaczników tekstów literackich przyjmujących formę wierszy-partytur; 2) opracowanie korpusu polskojęzycznych wierszy-partytur (1945-2010), uwzględniającego przesłedzenie możliwych inspiracji i odniesień (w tym związków polskich autorów z grupą Fluxus i innymi międzynarodowymi ruchami neoawangardowymi); 3) omówienie istniejących i zaproponowanie nowych rozwiązań problemów teoretycznoliterackich pojawiających się w związku z istnieniem wierszy-partytur, w tym takich zagadnień, jak: muzyczność literatury, symultanim tekstów nienarracyjnych, wizualność – dźwiękowość – materialność tekstu, zasadność opozycji „poezja dla oka” – „poezja dla ucha”, kategoria czytelnika wirtualnego czy obecność projektu wykonawczego. Zgodnie z przyjętą hipotezą badawczą implikowany przez analizowane w projekcie utwory poetyckie „partyturowy” styl odbioru, w którym koncepcje i różnorodne postaci partytur muzycznych funkcjonują jako interpretanty (M. Riffaterre), może ogrywać ważną rolę także w interpretacji tekstów niezawierających odniesień do notacji muzycznej. Wykazuje on bowiem silny związek z trzema istotnymi tendencjami kierunkowymi współczesnej humanistyki – zwrotem performatywnym, zwrotem przestrzennym oraz namysłem nad nielinearnością – które silnie wpływają na dzisiejsze polisemiotyczne praktyki kulturowe oraz skłaniają do reinterpretacji tekstów wcześniejszych.

2. Zastosowana metoda badawcza/metodyka

Projekt ma charakter komparatystyczny, a zaplanowane w jego obrębie intersemiotyczne badania nawiązujące do problemu muzyczności dzieła literackiego wpisują się w tzw. paradygmat intermedialny współczesnej komparatystyki (J. Schröter, W. Wolf). Z uwagi na tematykę projekt można uznać za próbę kontynuacji i uzupełnienia badań A. Hejmeja dotyczących związków notacji muzycznej i literatury. Odmienne zakreślenie pola badawczego – obejmującego, według nomenklatury Hejmeja, wyłącznie „partytury *sensu largo*” czy „partytury bez nut”, nie zaś stanowiące przedmiot jego badań „partytury literackie” – skutkuje postawieniem odmiennych pytań, a co za tym idzie przyjęciem odmiennej koncepcji badań. W efekcie projekt ma charakter bardziej teoretycznoliteracki i zmierza do rozstrzygnięć nawiązujących zarówno do rozpoznań o charakterze strukturalistycznym (E. Balcerzan, M. Głowiński, M. Riffaterre), jak i poststrukturalistycznym (M. Bal, R. Barthes, A. Ronell). W zadaniu drugim (opracowanie korpusu wierszy-partytur) wykorzystane zostaną ponadto narzędzia właściwe dla historyka i krytyka literatury; połączenie perspektyw analityczno-teoretycznej i interpretacyjno-historycznej jawi się jako niezbędne dla odpowiedniego sformułowania i możliwie pełnego rozwiązania problemu badawczego. Mimo że projekt jest zorientowany literaturoznawczo, a jego kierownik posiada kompetencje kulturoznawcy, za pożądane uznaje on odbycie konsultacji z zakresu muzykologii (problematyka ewolucji dwudziestowiecznej notacji muzycznej).

3. Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki, cywilizacji, społeczeństwa

Zaproponowane rozwiązania przyczynią się do wypracowania narzędzi badawczych służących do opisu i interpretacji tekstów nielinearnych czy postlineranych (M. Perloff), komunikatów o charakterze polisemiotycznym i multimedialnym oraz literatury hiper- i cybertekstowej (E. Aarseth). Wyniki projektu mogą stać się zatem punktem odniesienia w intermedialnych badaniach prowadzonych przez przedstawicieli takich dyscyplin, jak historia i teorii sztuki, performatyka i teatrologia, muzykologia i teoria muzyki czy nauka o mediach. Przedsięwzięte badania z pewnością przyczynią się do lepszego określenia literaturoznawczych konsekwencji „zwrotów” performatywnego i przestrzennego: ich zdolności do rekonfiguracji/ rozstrzygnięcia istotnych problemów teorii literatury, ich wpływu na praktykę interpretacyjną oraz ich roli w ewentualnym pogłębieniu istniejących syntez historycznoliterackich. Na ten ostatni cel wyraźny wpływ powinno mieć poświęcenie części projektu autorom przez długi czas marginalizowanym, a dopiero od niedawna stającym się bohaterami opracowań naukowych (S. Czycz, S. Drózd, M. Grześczak, S. Swen-Czachorowski i in.). Materialnymi efektami projektu będą: monografia badawcza oraz cykl artykułów opublikowanych w czasopiśmie z listy ERIH (w języku polskim i angielskim).